

בלבבי משכן אבנה

USA 718.521.5231

שיעורי "בלבבי" מופיעים ב"קול הלשון" בארץ 073.295.1245

דע את ביטחונך ביטחון עצמי

מערכת הניגודים הזו מולידה שאלה שורשית ויסודית - מהי ההנהגה הנכונה והראויה בכל עת שה-'אני' הפנימי שלי מצוי בסתירה ביחס לסביבה החיצונית. כי מצד אחד ברור שאין ראוי לוותר על האני מי שאני, ולא להכחות ולטשטש את זהותי האישית מתוך השתעבדות מוחלטת למחייבים חיצוניים. אך מאידך גם ברור שאדם לא יכול להתעלם מהעולם החיצוני הסובב לו התעלמות מוחלטת, ולחיות רק חיים פנימיים הוא לבדו לעצמו על פי ה-'אני' שלו. הרי בגדרי התורה עצמם ישנה מערכת שלימה של הלכות דרך ארץ, כיצד להתנהג בסביבה, יחסים בין הפרט לכלל הציבור. כאשר אחד מהכללים היסודיים - שאין לשנות ממנהג המקום. ואכן החזון איש באגרותיו הורה שאדם צריך להשתדל לא לעשות דברים משונים ולא לנהוג הנהגות מוזרות בפני בני אדם.

שאלה שורשית זו מולידה מכלול שלם של ענפים רבים של שאלות מעשיות מגוונות מכל תחומי החיים, מהי הדרך להתנהג בכל עת שה-'אני' הפנימי שלי מצוי בסתירה ביחס לסביבה החיצונית שלי. לדוגמא: 'צורת הלבוש המקובלת בחוג החברתי סגורה מדי יחסית לסגנון האישי שלי - אז למעשה איך אני

דע את שמחתך. שורש השמחה בתיקון החטא. פרק ו'

האחרית מחוברת לראשית

המן בא לעקור את הראש, למה? כי הוא משורש עמלק. שנאמר בו (במדבר כד, כ) ראשית גויים עמלק. הוא בא לעקור את אותו ראש.

המן בא לעקור את ישראל, מדין הראשית. אך הוא לא מכיר את שהדבר שונה וחוזר, לאותה נקודה שממנו הוא יצא. אותו מהלך מגלה, שנאמר במשה רבינו הקב"ה ממלא ימיהם ושנותיהם של צדיקים.

מה ההבדל בין יום וחודש, ליום ושנה. החילוק ביניהם, דיום וחודש היינו שהדבר הגיע מהראשית לאחרית שלו. על כן המן ידע שה' ממלא את ימיהם של צדיקים מחודש לחודש, שהוא נגמר באחרית. אך הוא לא ידע את הסוד שנאמר במשה רבינו שבו ביום נולד, שהקב"ה ממלא ימיהם ושנותיהם, כלומר יום ושנה היינו שהדבר נמצא בהיקף סביב וחוזר חלילה.

במשה רבינו נאמר (דברים לד, ו) ולא ידע איש את קבורתו. למה אי אפשר לדעת את קבורתו, כי במקום שהוא מסתיים, שמה הוא מתחיל. דבר שיש לו התחלה ויש לו סוף, אזי אפשר לחפש את הסוף שלו. אך דבר שברגע שהוא מסתיים הוא מתחיל מהתחלה, הוא מיד התחלה חדשה. אם כן היכן אתה מחפש את המות, אתה לא יכול למצוא אותו. זה העומק של יום ומחר שמתגלה בפורים.

בפורים נאמר (מגילה ז, ב) חייב איניש לבסומי עד דלא ידע, השורש של זה הוא בלא ידע איש את קבורתו. כל הגזירה בעיקר חלה, על יום מיתת משה. שעליו נאמר לא ידע איש את קבורתו. לכן נאמר בפורים עד דלא ידע. זה בא מגילוי מיתתו של משה רבינו.

יבוא המלך והמן היום, כמו שאומרים רבותינו הוא ראשי תיבות שם הויה. מה זה היום, שהמחר הפך להיות היום. זה נקרא שם הויה, שהעתיד הוא הווה. היה, הווה ויהיה. זהו כל שמחת פורים, יבוא המלך והמן היום, אם מביאים את המלך אחשוורוש ואת המן היום ביחד, אז בעצם הפכנו כל עתיד להווה. אם הפכנו כל עתיד, בטלה כל מציאות של כל גזירה שיש בעולם.

אם נבוא להסביר את הדברים פנים הפשוטות ביותר, איך העתיד נמצא בהוה? מי שחי את מציאות הבורא יתברך שמו, ויבוא המלך והמן, הויה. אזי כל עתיד וסוף זה הוה. בתוך המערכת שלנו, אי אפשר לחיות עתיד כהוה, אלא מה שיש לי זה בהוה. אבל כשאני דבוק בבורא יתברך שמו, אצלו העבר, ההוה והעתיד הם אחד. אצלנו, מה נתפס היום, ומה נתפס מחר? כימים לעצמם. אבל כלפי הקב"ה, בשורש הדברים נאמר גולל אור מפני חושך, וחושך מפני אור. זה גלגל. זה לא היום להיום, ומחר למחר. זו לא מציאות נפרדת לעצמה. על כן כשאדם דבוק בבורא, הוא יכול להפוך עתיד להוה.

מלכות אחשוורוש

מה השמחה בפורים. לפי הפשט כי הגזירה להשמיד להרוג ולאבד התבטלה. אבל בעומק, כל סוד פורים מגלה, עתיד כהווה. זה סוד פורים, זה סוד השמחה שלו.

ברגלים מתגלה שמחה, איך נגאלתי מהעבר. לכן חייב אדם לראות את עצמו, כאילו יצא ממצרים. אם כן מה אני צריך לראות? את העבר בהווה. ולכן כל המועדים, מה ענינם, זכר ליציאת מצרים, מה שהיה בעבר.

עד כדי שאדם צריך לראות את העבר כהווה. חייב אדם לראות את עצמו, כאילו יצא ממצרים בהווה. אבל מתי זה באמת היה, בעבר. שמחת כל המועדים כולם, היא שמחה ממה שיצאתי להיכן שאני נמצא היום. אילו לא נגאלתי, היינו בנינו ובני בנינו משועבדים, כלומר יש לי שמחה במה שיש לי היום, ביחס למה שהיה לי קודם לכן.

אך בפורים, איך האדם מעמיד את השמחה בנפש, שהעתיד הפך להיות הווה. עכשיו אני חי את העתיד. לא כי אני חי היום, שיש עתיד. אלא אני חי את העתיד בהווה. זה ההבדל המהותי בין שלשה רגלים לפורים.

ביטול כח הרע

נתבאר בריש דברינו כל מושג שנקרא שנה, הוא שורש של קלקול. היכן התיקון שלו, יש בזה שני מהלכי תיקון. מהלך אחד מהלך יציאת מצרים, שם נאמר החודש הזה לכם הוא ראש חודשים, ראשון הוא לכם לחודשי השנה. אם כן מה מתקן את השנה כח החודש. ומהלך שני הוא פורים, כמו שנאמר (אסתר ט, כח) וימי הפורים האלה לא יעברו מהיהודים, וזכרם לא יסוף מזרעם. יבוא המלך והמן היום. אז מה מתקן את הדבר, כח יום. השנה הופכת ליום.

פורים בא ומגלה, מעין מה שהתגלה ביציאת מצרים, אבל לא רק ביציאה, אלא מה שהתגלה על ים סוף. כמו שנאמר במצרים, (שמות יד, יג) כאשר ראיתם את מצרים היום, לא תוסיפו לראותם. כלומר, אין מחר. היכן התגלה המהלך הזה? בקריעת ים סוף. היום יש, אבל המחר כבר לא קיים. גאולת מצרים בשלמותה, היא בקריעת ים סוף, שמה נסתם הפה של פרעה לגמרי. זהו מה שנתבאר לעיל לענין פורים, שהוא בסוד היום בלי מחר.

בים סוף נאמר (שמות יד, טו) מה תצעק אלי, דבר אל בני ישראל ויסעו. ודרשו חז"ל (זוהר ח"ב מח, ב) בעתיקא תליא מילתא, (מכילתא בשלח ג) לא עת תפילה. יש מציאות שנקראת יבשה, ויש מציאות שנקראת ים. איפה נסתם הפה של פרעה לגמרי, כל זמן שבני ישראל היו צועקים, כמו שהם צועקים עם פה טוב, פרעה צועק עם פה רע. כי אם אנחנו נכנסים למערכת שנקראת פה, אז יש טוב ויש רע. כמו שנאמר (משלי יח, כא) חיים ומות ביד הלשון. אבל אם נצא מהמקום שנאמר פה, שם פרעה יתבטל, ההשמדה של פרעה בקריעת ים סוף. מה שמתגלה כפה רע, מתגלה בים סוף כמציאות של ביטול. על דרך זה נקרא פורים אותיות: פור - ים. ואותיות: פר - יום.

■ המשך בע"ה שבוע הבא מסדרת דע את שמחתך

אחשוורוש הוא גם מלשון ראש, יש בו אותיות ראש. והוא גם מלשון שורש, כך אומרים רבותינו. שאותיות שורש זה אחשוורוש.

אחשוורוש בא לעקור את שורש ישראל. זה אותה אבחנה שבאים לעקור את הסוף. זה נקרא: מולך מהודו ועד כוש. הוא מולך מנקודת התחלה, והוא מולך גם עד נקודת הסוף, בהיקף שלה, כדברי חז"ל. סמוכים להדדי בהיקף. או שהם רחוקות זו מזו, ראש וסוף. או שהם היקף, היקף.

מבואר בדברי חז"ל במדרש (אסתר רבה א, ה), שיש רנ"ב מדינות בעולם. והאחשוורוש מלך על חצים. כמה איברים יש לאדם? רמ"ח. כמה יש לאישה? רנ"ב. מה שהוא מולך על רנ"ב, כלומר הוא מולך על אותה תפיסה בעומק שנקראת איברים. אותה תפיסה שנקראת באיש רמ"ח, באשה מתגלה כ- רנ"ב. זוהי אותה תפיסה. והוא מולך על חצי מהחומר.

שרה אמנו היא בת זוגו של אברהם שהיא רנ"ב, שהיא מאותו שורש של אברהם, שנאמר בחז"ל (מדרש תנחומא לך טז) אברהם גמטריא רמ"ח, שהוא בא לתקן את כח המחר, אותיות רמ"ח. על כן היא חיה קכ"ז שנים שזה מחצית מרנ"ב. כמו שכתב רש"י (בראשית כג, א) שני חיי שרה כולן שוין לטובה. מה כוונת הדבר כולם לטובה, הם חזרו למדרגה שנקראת יום. מכח כך מבואר בחז"ל (בראשית רבה נח, ג) שאסתר מולכת על קכ"ז מדינות לפי שהיא בתו של שרה שחיתה קכ"ז שנים.

הרנ"ב איברים שיש לאשה, זה בעצם מורכב משתי חלקים. כמו כל דבר שמורכב מזכר ונקבה. הוא מורכב מהיום ומחר, מורכב מיום ולילה. כל הכח של האחשוורוש למלוך, הוא רק מהכח שנקרא מחר. משם הוא מולך. אין לו כוח אחר למלוך. כשאסתר באה ומולכת על אותו מחר, על אותו חצי של רנ"ב, היא מולכת על המחר. מכח כך היא מוזמינה את האחשוורוש, לסעודה מחר עם המן. מכח כך מפלתו של המן. המפלה חלה על אותו מקום שהמחר הופך להיות. שהשנה הופך ליום, מאותו מקום חל כל מציאות המפלה. שרה מתקנת את השנה ליום. כולם שוים אצלה לטובה. הרי כל שנה הוא תולדה מחטא כמבואר לעיל, אם אצלה כולם שוים לטובה, נמצא שהיא מתקנת את הדבר.

שמחה שלימה

כשיש ראש וסוף, נמצא שיש היום ומחר. אם היום אין לי את המחר, שורש של החומר, שורש של ההסתר, אז חסר לי בשמחה. אבל כשאני מצרף את היום ואת המחר, כשאני מעמיד את המחר היום, כיומא אריכתא, וכמו שנתבאר סוד יומא אריכתא, הוא מחמת שהדברים מצורפים להדדי, ואין להם נקודת הפסק. מי שחי את המחר, שקיים גם היום, שם יש שמחה שלימה, ועל זה נאמר (ישעיהו נה, יב) כי בשמחה תצאו.

אמרו חז"ל (מגילה יד, א) אכתי עבדי אחשוורוש אנן, אם כן על

בין האני לסביבה החיצונית כולה. כל ההתראויות של ההתנגדויות לאני, הם בעצם לבושים לנקודת הפרדה השורשית. הסבל והכאב הכרוכים בהתמודדויות הרבות בין ה-'אני' למתנגדים הסובבים אותו, הוא תוקף עומק הגלות של הפרדה והעדר החיבור בין הנבראים.

בגאולה הכללית, בביאת משיח צדקנו, במהרה בימינו אמנן! יתוקן עולם במלכות שדי. הנפרדות וההבדלה תשתקע, האחדות תגבר, ההרמוניה והמיזוג בין הנבראים תיחזק מצב שכולנו נעשה כאגודה אחת לעשות רצון אבינו שבשמים בלב שלום. ממילא כל אחד ידע את מקומו, יבין את ייחודו ואת ייעודו ואת התיקון המוטל עליו. כל אחד יקבל את האפשרות להוציא את כוחותיו אל הפועל בשלמות גמורה, ולא זו בלבד שהסובב לא ינגד ולא יגביל ויצמצם, אלא להיפך איש את אחיו יעזורו.

אך עד עת קץ, כל עוד שאנו נמצאים בתוקף של נפרדות קשה, בה כל אחד מזהה את עצמו כנפרד. ממילא נולד באדם זיהוי, כביכול אלו שסובבים אותו - לא רק שהם נפרדים ממנו אלא הם גם מתנגדים לו. הם מפריעים לו להוציא את ה-'אני' שלו אל הפועל. הם מצמצמים ומגבילים את מרחב הפעולה שלו, הוא לא יכול להוציא את הכוחות הגלומים בו בשלימות. ואף שכל אדם כמהה להוציא את ה-'אני' שלו אל הפועל בשיא הטבעיות - הוא כמו שהוא, ללא גבולות וללא מחיצות. אולם מסגרות החיים יוצרות גבולות נוקשים שלא מאפשרות זאת.

■ המשך בע"ה שבוע הבא מסדרת דע את ביטחונך

תובנה זו תקל את הקושי והכאב שבהחלת הסתירה, ההתנגדות או המניעה.

ובכן, בשורש היצירה, בנקודת השלימות, הקב"ה ברא את האדם זכר ונקבה משוברים ומאוחדים - 'זכר ונקבה בראם, ויברך אותם ויקרא את שמם אדם ביום הבראם'.

באותה העת הנקבה לא היתה נגד הזכר, ממילא לא היה צד ומציאות של התנגדות. אולם לאחר מכן נעשה מהלך של הבדלה והפרדה ביניהם - 'אעשה לו עזר כנגדו' . ודרשו חז"ל - זכה עזרתו לא זכה כנגדו . כלומר, אחר ההבדלה של הנקבה מהזכר נוצרה אפשרות נוספת על המצב שהיה טרם הנסירה - תפיסה של הבדלה ופירוד שמולידה את ההתנגדות. אולם

כמובן שהאפשרות לשמור ולדבוק בתפיסת החיבור והאחדות השורשית נותרה במקומה, ואליה צריך לשאוף ולחתור. נבאר באופן ברור, ההבדלה והפירוד של הנקבה מהזכר היא השורש לאפשרות של מציאות של התנגדויות בתוך מערכת הבריאה כולה. כמו שבנקבה קיימות תכונות בהם היא יכולה לשמש עזר לזכר, אך גם קיימות בה תכונות הפוכות ומנוגדות לו. ואם כן הגדרנו ברור כי הגלות של ההבדלה והפירוד, חוסר החיבור והאחדות בין הנבראים הוא שורש לכל מציאות ההתנגדויות

אמור להתלבש?!. יש לי חלום חיים שאני מאוד רוצה להגשים אותו, אולם אשתי וחמי מתנגדים נחרצות וחושבים שכדאי שהחלום שלי ישאר בגדר חלום, כיוון שהגשמתו מצריכה הרבה כוחות ומשאבים, והדבר יגרום לי להשקיע פחות במסגרת המשפחתית הקרובה?!. על דרך זו כל אחד יכול למצוא שלל של שאלות רבות שהוא שואל את עצמו, אני רוצה לנהוג כך אך הסובבים אותי מתנגדים ודורשים שאנהג אחרת: אשתי, הילדים שלי, ההורים שלי, אחיי

או אחיותי, חמי או חמותי, ראש ישיבה, ראש כולל, הגבאים, השכנים, המעסיק, מנהל העבודה, חברי הקהילה וכדו'.

אנו כדרכנו נתחקה אחר השורש ממנו צומחת השאלה היסודית, מהו השורש ממנו נובעת הסתירה וההתנגדות בין האני הפנימי לבין הסובב החיצוני.

לאחר שנבין את מקור הבעיה ואת הדרך היסודית כיצד לפתור או להתמודד עם הקושי בשורשו, ממילא נתיבי הפתרונות וההתמודדויות עם הענפים הנמוכים יהיו על פי עקרונות היסוד, רק שנצטרך לבצע התאמות ברבדים המעשיים. יתר על כן, גם אם לא נוכל למצוא פתרון לבעיה מעשית כלשהי, אך עצם ההכרה וההבנה של הסתירה בשורשה, משליך אור על העניין הנקודתי, מסלק את הערפל והערפול, ונותן בהירות והבנה מחודדת כיצד הסתירה השורשית מתלבשת בבעיה הפרטית שלי.

ההבדלה והפירוד של הנקבה מהזכר היא השורש לאפשרות של מציאות של התנגדויות בתוך מערכת הבריאה כולה.

פסחים, פה, ע"ב – אבר שיצא מקצתו, חותך עד שמגיע לעצם וקולף עד שמגיע לפרק וחותר. ובמקודשין קוצץ בקופיץ, שאין בו משום שבירת עצם.

ואמרו בתורת כהנים (צו, ט) והבשר - לרבות בשר הפנימי שיהא מותר (פירוש, שאם יצא מקצת אבר חוץ למחיצתו אעפ"י שנפסל מה שבחוץ, מה שבפנים לא נפסל) שהיה בדין, הואיל והטמא פסול והיוצא פסול, מה הטמא אם נטמא מקצתו כולו טמא, אף היוצא אם נטמא מקצתו יהיה כולו פסול, ת"ל והבשר, לרבות הפנימי שהוא מותר. והיינו שמחלקים אבר לחלקים.

וק"ו שמחלקים בין איבר לאיבר, כמ"ש (פסחים, סב, ע"א) בטומאת בשר, ומאי לא עשה בה מקצת טומאה ככל טומאה, דאילו איטמי חד מאברים האי דאיטמי שרפינן ליה, ואידך אכלינן ליה. וכן אמרו (מנחות, יג, ע"ב) אמר רב הונא, אומר היה ר' יוסי, פיגל בירך של ימין לא נתפגל ירך של שמאל וכו', איבעית אימא סברא, לא עדיפא מחשבה ממעשה הטומאה, אילו איטמי חד אבר מי איטמי ליה כוליה. ועיין עוד ערכין (ד, ע"ב) בהקדיש חד אבר, כגון שאמר רגלה של זו עולה, שנחלקו בכך אי פשטה בכולה, עייש, בדין קדושת אבר שאין הנשמה תלויה ותלויה. וכן בקדושת גוף ובקדושת דמים.

ובעומק, התפשטות הקדושה מאבר אחד לשאר אברים, אינו כדין התפשטות הטומאה, שמתפשט לכל החפץ, אלא זהו מדין "קודש", שמדין קודש כל הבהמה נחשבת לחד. משא"כ מדין חולין הבהמה היא במדרגת אברים אברים.

וכתב בספר אור עינים (ערך אבר) וז"ל, אבר - נמצא בדברי חז"ל לשון אבר מן החי, וכן רמ"ח אברים יש באדם, ולא נמצא זה הלשון בפסוק רק בלשון כנף, כמו מי יתן לי אבר כיונה, וכן ישארו על אברתו. ובלשון עברי נקרא האבר נתח, כמו תנתח לנתחיו, תרגומו תפגל לאברוהי. וכן את הנתחים, מפרש התרגום ית אבריא. וכן לשון עצם דבאיוב משלי תהלים, מתרגם בלשון אבר, כמו כל עצמותי תאמרנה, כל אברי. וכן אין שלום בעצמי, מפרש התרגום באברי. וכן ערות הזכר נקרא אבר, כמ"ש עד שימות האבר. וכן אבר מידלדל, עיין תשבי, עכ"ל. והבן שלשון אבר בלשון הקודש מלשון חלק, א-בר, אחד שיצא לחוץ ונחלק. ולכך שייך לחלק אבר לחלקים כמ"ש באבר שיצא מקצתו, כי כל מהות אבר הוא חלק, ודו"ק היטב. וזהו מדרגת בהמה. אולם באדם האבר הוא חלק מה"צורה השלמה". וכל אבר הוא חלק מן הכל וכולל הכל, כמ"ש בהקדמה לעץ החיים, שכל אבר ואבר שלמעלה כולל בו פרצוף שלם. וזהו מדרגת אדם. והבן היטב.

שקלים, יט, ע"א – בשר שנמצא בעזרה, אברים עולות, וחתיכות חטאות, ובירושלים זה וזה תעובר צורתו ויצא לבית השריפה. נמצא בגבולין נבילות חתיכות מותרות, ובשעת הרגל שהבשר מרובה אף איברים מותרים. ופירש המאירי (שם, פ"ז, מ"ג) וז"ל, בשר שנמצא בעזרה, אברים עולות, שמאחר שהעולה כלה כליל, לא היו חותכין אותה חתיכות אלא איברים לבד (וז"ל הקרית ספר (פסולי המוקדשין, פי"ט, ה"ד) דדי לה באברים, ואין חותכין אותה חתיכות), ואם נמצאת חתיכות דנין אותה בחטאות, שמאחר שהבשר נאכל לכהנים חותכין אף האברים לחתיכות וכו'. נמצא בגבולין, ר"ל בשאר מקומות של א"י, אם הם אברים הרי הם נבלה, שהדבר מוכיח שנבילה היא וחטכה אברים להאכיל אותה לחיות או למכרה לפלטיר שימכרה על יד על יד וכו'. ובשעת הרגל שהבשר מרובה אצל בני"א ואין צריכין לחטכה חתיכות, אף איברים מותרין, עכ"ל. ועיין רש"י חולין, צה, ע"א.

וכתב הפני משה על אתר, וז"ל, אברים עולות הן שכן דרך לנתח העולות לאברים ולא לחתיכות, כדכתיב ונתח אותה לנתחיה, ולא נתחיה לנתחיה. ומבואר שעולה עולה באופן של איברים אברים, דייקא.

והבן שאותיות אבר הם אותיות באר. ובבאר יש עליה של מים. ובאבר יש עליה ע"י אש, וזהו עולה שעולה כליל באש. וכאשר עולה כליל מתהפך אותיות אבר לאותיות "ברא", והיינו שבמדרגת אבר זהו חלק, אבר ואבר לעצמו. אולם כאשר עולה כליל, מתאחדים האברים ונעשים אחד. וזהו מדרגת ברא, בריאה, ששם הכל אחד בבחינת בראשית ברא, בראשית, כמ"ש התרגום ירושלמי, בחכמתא, וכתוב "כלם בחכמה עשית", כח הכללות. הבריאה בראשית היתה כח כולל ואח"כ נתפרט, כמ"ש רש"י. והתפרטות הוא בחינת יציאה לבר, א-בר, כנ"ל, שיצא מאחד לריבוי ונצרך להחזירו לאחד.

וזה נעשה ע"י הקטרתו במזבח. ופעמים אין כח ההתפרטות נתקן בשלמות, ואזי זהו בבחינת אברי עולה שפקעו מע"ג המזבח שמחזירם למערכה, והיינו שמחזירם לכח האחדות. והכח שמורידים מעל גבי המזבח הוא "ארב", שנתהפך אותיות אבר ל"ארב", אורב להורידם מן האחדות ולהחזירם לפירוד.

ובעומק, אבר בגימ' גר, והוא שורש הפזור, שנשמת הגרים נתפזרו לבין אוה"ע, ונצרך לאוספם מבין האומות. וזהו אברים שפקעו מע"ג המזבח שמחזירם למערכה. וזמן זה בעיקר בלילה, וכלשון הגמ' (יומא, כב, ע"א) אברים ופדרים דעבודת לילה היא, תיקון אלו שנפלו בחשך. ועיין חתם סופר (בראשית, טו, יט). ואברהם, אבר-מ"ה, כנ"ל, אב לגרים.

■ המשך בע"ה בשבוע הבא נכתב על ידי הרב שליט"א

מל-חוקת. ואזי נעשה מלחמה, לחם, למ-ח. ושורש המלחמה עמלק לעומת ישראל, עמלק, עק-מל. וכאשר אינם מכוונים, זהו בחינת מבול, מל-בו, בלבול. אולם נח וביתו נמלטו מן המבול, מלט, מל-ט. והמבול המחריב גורם שיש אתמול, אתו-מל, ואין מחר, וזהו מלחמה לה' בעמלק מחר. ועמלק הוא רצועה להלקות כמ"ש חז"ל, בחינת מקל, מל-ק. וכן זה לעומת זה, משה לעומת בלעם, בע-לם. לעומת כך משה שהפריש ג' ערי מקלט, מל-קט, שנאמר בהם שיהיו מכוונים אלו מול אלו.

ובקומת נפש בפרטות זהו כלמה, כה-למ. כי האדם נכלם כאשר חש שאינו מכוון כראוי. ובהרחבה, זהו חוסר חיבור של זכר ונקבה, בחינת אלמן - אלמנה, אן-מל. ונעשים אמלל, מל-לא. ונעשים גלמודים, גו-מל.

ולעת"ל יאיר מש"כ אין עוד מלבדו, מל-בדו. ושם הוא יחיד ואין שייך כוון. ומשם יומשך האור שיתקן ויכוון את כל הברואים כולם.

■ המשך בע"ה בשבוע הבא נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעלון זה

נובע מצד ימין שאינו מכוון לעומת צד שמאל כראוי, אלא מצד שמאל שאינו מכוון כראוי מול צד ימין. שמאל, שא-מל. ונצרך עמל, ע-מל, והיינו כי כל עמל האדם כל חייו לכוון הדברים זה "מול" זה, זה לעומת זה, לעומת, למ-עות. ועבודה זו היא מחד לחבר שמאל בימין כנ"ל, וכן מתתא לעילא, לכוון התחתון לעליון. ועיקר עבודה זו מתגלה בקורבנות, קרוב מתתא לעילא. ולכך נאמר בו על כל קרבנך תקריב מלח, מל-ח. כי המלח הוא המכוון את התחתון לעליון. וכן פנים נוספות מלבד שמאל לימין ומטה למעלה, הוא בחינת עיגול כמ"ש גבי סנהדרין שהיו כחצי גורן עגולה שיהיו אלו רואים את אלו, בחינת אלו מול אלו, או כקו ישר או כקו אלכסוני, כנודע. וזהו מחול, מל-חו. וכן חמל, ח-מל. כי כאשר מכוון מול הדבר חס חומל ומרחם. משא"כ כשאינו מכוון הוא בחינת אכזר, אכ-זר, כנודע.

והשורש לכך באדם הוא מש"כ בצלם אלהים עשה את האדם, צלם, צ-לם. אלהים, אהי-לם. כי מכח צלם אלקים מכוון הכל, ודו"ק. ובבעל חי נגלה בעיקר בנמלה, נה-מל. וכאשר הם אינם מכוונים בתיקון הם בבחינת זה לעומת זה עשה אלקים, ואמרו חז"ל בספ"י, רע לעומת טוב. ואז יש מחלוקת.

תרומה | ל-מ מול, מל-ו. הנה בפנימיות הבריאה כל הבריאה מכוונת להפליא, שכל חלק וחלק עומד במקומו. וזהו "כבודו מלא עולם". מלא, מל-א. וכבר אמרו בהמוכר את הספינה, "כל מה שברא הקב"ה בעולמו זכר ונקבה בראם". והיינו שכל דבר יש בו בחינת זכר ונקבה, ובשורש יצירתם הם עומדים זה "מול" זה. אולם כאשר אינם עומדים זה מול זה, נצרך להסיר הערלה שהיא מונעת את ההכוונה שיהיו מול, וזהו מילה, מל-יה. ומל מלל, מל-ל. וזה בדיבור. היפך אלם, א-לם.

וזהו בחינת המליץ בינותם, מליץ, מל-יץ, הוא פועל שיהיו זה מול זה. וכן זהו מהות מליצה, מל-יצה. וכן משל, מל-ש. וזהו אות גימ"ל, גי-מל, כמ"ש (שבת, קד, ע"א) ג-ד, גמול דלים. כי הגימ"ל גומלת ונותנת לדל, והיא מכוונת לעומת הדל. וזהו בחינת שלם, ש-לם, כי בשלמות הכל מכוון זה לעומת זה. ועיקר השלמות מתגלה במלך, מל-ך. ובעיקר במלך שהשלום (שלם) שלו, שלמה, שה-לם. וע"ש כן נקראו שלוחי המקום מלאכים, מל-אך, והיינו כי הם מכוונים במדויק לשליחותם. ובפרט מיכאל, מל-יכא.

ובעומק עיקר חוסר הכוון זה מול זה, אינו

אילמה	אחימלך	אהליבמה	אבימלך	אבימאל
נעלם	אלישמע	אלימלך	אליהמה	אלגומים
אמילם	אלמן	אלמוני	אלמודד	אלמנה
גלמי	גמול	גלמוד	אתמול	אמרפל
דבלתימה	גמליאל	גמלי	גמלה	גמל
מבול	ירחמאלי	חמולי	חשמל	חלמיש
מחלצות	מגדל	כרמלית	מאכלת	כרמל
מכפלה	מחלי	מחלה	מזלג	מושל
מלוכה	מילדת	מיחלים	מחלתי	מחלקות
המליץ	מלוא	מלבוש	מלאכה	מלאך
מלקוח	מלחמה	מלח	מלח	מלון
מסלה	מלצר	מלמד	מלך	מלכיאל

בלבביפדיה קבלה אלץ

אור א"ס

ותאלצהו וגו', ויאמר לה מורה לא עלה על ראשי וגו', אם גלחתי וסר ממני כחי.

אזן

כתב רבנו בחיי (בראשית, מט, יז) מה הנחש מקבל לחש, כך שמשון קבל לחש (שמיעת האזן), שנאמר (שופטים, טז, טז) ויהי כי הציקה לו בדבריה כל הימים ותאלצהו ותקצר נפשו למות ויגד לה את כל לבו.

חוטם

חוטם לשון חטא. ותחילתו אות ח"ת לשון חטא. אולם נקרא ג"כ אף, שתחילתו אלף. וזהו מיתוק של החטא. שנודע בשם הבעש"ט שאות אלף נעלמת בביטוי מלת חטא, כי אלופו של עולם נסתר שם. ואיתא ברמב"ן (וישלה, לב, כג) כי החי"ת תכבד בלשונם והקלו אותה באלף. והיינו כנ"ל שהחי"ת כבד מפני שהוא לשון חטא, וזהו כובדו. והקלו אותה באלף, היינו שמאיר אלופו של עולם בתוכו, ועי"ז נמתק החטא. וכתב שם הרמב"ן, וכן אמרו במלת ותאלצהו, שהוא כמו ותחלצהו, מהופך מן ותחלצהו.

פה

כתיב (שופטים, טז, טז) ויהי כי הציקה לו "בדבריה" כל הימים ותאלצהו, ותקצר נפשו למות.

ועוד. תחלה התל בה ג' פעמים, ואח"כ בפעם הד' הכניעתו ותאלצהו. ולכך נקראת דלילה. ד-לילה. כי הכניעתו בפעם הד'. ונו"ד דע שאות דל"ת תחילת גלויה בפה. ופגם דיבור ע"י אלץ רמז במש"כ (ויקרא, יג, מב) לבן אדמדם צרעת, ר"ת אלץ.

ועוד. כתיב (משלי, יג, כה) צדיק אוכל לשבע, ר"ת אלץ. ומעשה החיבור נקרא אכילה, אכלה ומחתה פיה. ולהיפך, כתיב (ברא"שית, ג, יא) אשר צויתך לבלתי - אכל, ר"ת אלץ. וזהו האלץ הראשון שנאלץ לא לאכול ואכל. ואזי נעשה אלץ דקלקול.

עינים - שבירה

אלץ בא"ת ב"ש, תכה. ואמרו (סוטה, ט, ע"ב) שמשון הלך אחר עיניו. לפיכך נקרו פלשתים את עיניו. ובקש לנקום את עינו. וכתב (שופטים, טז, טז) ותאלצהו, ותקצר נפשו למות. ושורשו בשבירה. ואמרו (סוכה, כה, ע"ב) שמישאל ואליצפן היו אלו שהיו טמאים לנפש אדם ולא יכלו לעשות הפסח, והיינו שדבקו בכח המי-תה, שבירה. אלצפן, אלץ-פן. ויתר על כן נשאו את נדב ואביהו בכותנתם, בחינת בגדים שהם תולדות החטא. אולם עיין בעלי התוספות (ויקרא, י, ה) שכותנתם קאי על השדרה וצלעותיה. וכן הוא במושב זקנים (שם). ועיין שפתי כהן (ויקרא, י, ד) וז"ל, ועוד ששמותיהם מורים על מיתתן, מישאל גימט' אף ברחמים, אלצפן שמיתה היתה בו צפונה להם ממעמד הר סיני, שנאמר (שמות, כד, יא) ואל אצילי בניי לא שלח ידו, מכאן שהיו ראויים לשליחות,

א-לץ, ובשורש זהו אצל, בחינת אצלו ית"ש, ואהיה אצלו שע-שועים יום יום. וכאשר נעשה צמצום נתהפך מאצל לאלץ, לשון דוחק של צמצום.

וכן המלאך המבשר על לידת שמשון שבו נאמר "ותאלצהו" (שופטים, טז, טז) נקרא פלאי, גימט' אלץ.

צמצום

כתיב (שופטים, טז, טז) ויהי כי הציקה (דלילה לשמשון) לו בדבריה כל הימים, ותאלצהו ותקצר נפשו למות ויגד לה את כל לבו ויאמר לה, מורה לא עלה על ראשי כי נזיר אלהים אני מבטן אמי, אם גלחתי וסר ממני כחי ואלתי והייתי כאחד האדם. "וחילתי", לשון חלל. תולדת הצמצום חלל.

ועוד. צמצום - צר. וכתיב (תהלים, קמב, ג) צרתי לפניו אגיד, ר"ת אלץ.

קו

איתא ברש"י (שופטים, טז, טז. וכ סוטה, ט, ע"ב) ותאלצהו, לשון דוחק. והבן, שקו דק, וכל דוחק עניינו להחזיר הדבר לדקותו כפי שהיה בתחילתו בהיותו בקו אחד דק.

עיגולים

כתיב (שופטים, יח) ויאמר להם, לולא חרשתם בעגלתי לא מצאתם חידתי. ואמרו (סנהדרין, כא, ע"א) אמר רב, עגלה זו מיכל, ולמה נקרא שמה עגלה, שחביבה עליו כעגלה, וכן הוא אומר לולי חרשתם בעגלתי. ובספרי דאגדתא על אסתר (מדרש פנים אחרים, נוסח ב, פ"ה, ד"ה יבא) אמרו, ובנות עכו"ם משולות כעגלה וכו', וכן אמר שמשון לפלשתים לולא חרשתם בעגלתי. ועיין ירושלמי (ביצה, פ"ב, ה"ח).

יושר

כתיב (שופטים, טז, טז) ותאמר אליו איך תאמר אהבתיך ולבך אין אתי, זה שלש פעמים התלת (תרגום שלש תלת, התלת) בי וגו'. והבן שהוא כנגד ג' קוי יושר. ואח"כ כאשר אלצה אותו נדחק לקו אמצע בלי נטות ימין ושמאל. והבן שקו אמצע הוא אמת וכאשר משקר ומהתל נוטה לצדדים. ואמרו (סוטה, ט, ע"ב) כי אזל מיהא בתר ישרותיה אזל. ועיין מלבי"ם (תהלים, עה, ה) והרשע הנוטה מן המישרים הוא דבר שהוא נגד טבע נפשו, ונפשו תיסרהו ותאלצהו בכח היושר הנוטע בה להשיבו אל הטוב.

שערות

כתיב (שופטים, טז, טז) ויהי כי הציקה בדבריה לו כל הימים,

בלביפדיה קבלה אלף

נוק'

מדרגה שביעית. ואליצפן בן עזיאל (שמות, ו, כב) אלצפן, אלץ-פן. ואביו עזיאל, לשון עזות. וכן גבי שמשון כתיב (שופטים, טז, א) וילך שמשון עזתה. לשון עזות, ע"ז.

שבעים ושבעה. ולכך היה לו שבע מחל-פות בראשו (שם, יג) ומי שהסירתם היתה נוק' דיליה. ועיין סוטה (ט, ע"ב) תניא רבי אומר, תחילת קלקולו בעזה, לפיכך לקה בעזה, תחילת קלקולו בעזה דכתיב וילך שמשון עזתה וירא שם אשה זונה וגו', לפי-כך לקה בעזה, דכתיב ויורידו אותו עזתה. ועיין בדברי ר' צדוק (ישראל קדושים, אות ה) וז"ל, כי היו ענינים עצומים ונסיונות כב-דות מאוד שלא נתנסה בהם עדיין אדם מעולם בכאלה, עד שגם הוא עם גבורתו העזה לא יכל לכבוש ולסבול זה ולמלט נפשו מלהגיך. וכנגדו בועז שהיה עז ושלט ביצרו, כמ"ש (סנהדרין, יט, ע"ב) תוקפו של בועז, עכ"ל.

■ המשך בע"ה בשבוע הבא נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעלון

עיניו, לפיכך נקרו פלשתים את עיניו. וכו', איני, והכתיב ואביו ואמו לא ידעו כי מה' היא, כי אזל מיהא בתר ישרותיה אזל.

אמא

כתיב (שופטים, טז, טז) ותאלצהו וגו', ויאמר לה, מורה לא עלה על ראשי, כי נזיר אלהים אני מבטן אמי.

ועוד. אמא מנקת בדדיה. והנה אלצפן, אלץ-פן. ועיין תרגום יונתן (במדבר, יא, כו) ואשתיריו תרין גברין במשריתא, שמיה דחד אלדד (אל-דד), ושמיה דתניין מידד (מי-דד), כנוי דאלצפן.

ז"א

אמרו (סוטה, ט, ע"ב) ויהי כי הציקה לו בדבריה כל הימים ותאלצהו. מאי ותא-לצהו, אמר רב יצחק דבי רב אמי, בשעת גמר ביאה נשמטה מתחתיו. ובירושלמי (כתובות, פ"ה, ה"ח) וי"א שהיתה עושה צורכה באחרים.

ועוד. אמרו (סוטה, י, ע"א) תניא, אמר רב שמעון החסיד, בין כתפיו של שמשון שי-שים אמה היה. והיינו בחינת ז"א, ששים.

יד, עכ"ל. והבן, אלץ-אצל, אצילי בניי. עתיק

דבוק אחר באחר (ובעומק מחזיר כל אבי"ע לאחור, לא"ק. וזהו שורש הדבקות אחר באחר, ודו"ק), ולכך כולו פנים. ונ-שתלשל לתתא שתחלה היו זז"ן דבוקים אב"א שלא ינקו החיצונים. ואמרו (סוטה, י, ע"א) וילך שמשון ויכלוד שלש מאות שו-עלים, מאי שנא שועלים, אמר רב איבו בר נגדי א"ר חייא בר אבא, אמר שמשון יבא מי שחוזר לאחוריו ויפרע מפלשתים שחזרו משבועתן. כי החוזר לאחוריו היינו שדבק באחוריים היפך פנים. ושמשון לשון שמש כמ"ש שם, כולו הארת פנים. ולכך דייקא הוא נפרע ממי שדבק באחוריים, ועי"ז שב לאחוריו.

אריך

שמשון היה נזיר וכוחו בשערות ראשו, שאינו גוזזם אלא נעשים ארוכים, בחינת אריך. ונודע שנזיר בכתר - באריך.

אבא

אמרו (סוטה, ט, ע"ב) שמשון הלך אחר



עכשיו

בחניות הספרים בארץ

מילון ערכים בקבלה • פה

כלים להבל האזן הנקרא נשמה, וי' כלים להבל החוטם הנקרא רוח, וי' כלים להבל הפה הנקרא נפש, וכו', ומחמת הסתכלות הזה בהם, נעשה "שרשי" הכלים, עכ"ל. ועיי"ש ש"ח, פ"ב, מ"ת.

והבן שמצד אורות הפה, זהו שורש לכלי אחד, פה. ומצד הסתכלות אורות העינים באח"פ, זהו שורש לי' כלים, ודו"ק. אולם בפה שהוא כלי אחד יש שורש לבחינת ה', ה' פרצופים. וכמ"ש שם (ש"ה, פ"ג) וז"ל, כל העולמות נבראו ע"י כ"ב אתון שבמלכות, אשר מהם נוצרה. וגם יש בה ה' אותיות מנצפ"ך, שהם ה"ג היוצאין מז"א אליה, ועיי"ז נגמר פרצוף רחל. וה"ג הם, וכנגדם יש ה' מוצאות הפה, והם גרון וחיך וכו'. כי ה"ג של דעת נגזו בפה, בסוד ה' מוצאות הפה כנ"ל, "וכללות הפה נעשה מהם", והם נגזו שם.

ומקום התפשטות אורות הפה הוא עד הטבור של א"ק, וכמ"ש (ש"ו, פ"א, מ"ת) וז"ל, והנה מן הפה יצאו י"ס פנימים וי' מקיפים, ונמשכין מנגד הפנים, עד נגד הטבור של זה הא"ק, וזה עיקר האור, אבל ג"כ מאיר דרך הצדדים לכל סביבות זה האדם, ע"ד הנ"ל באורות און חוטם, עכ"ל.

ומהות צורת האור היוצא לחוץ, כתב שם (שער ו, פ"א, מ"ת) וז"ל, והנה באזן וחוטם לא היה רק ב' בחינות של אור, והם פנימי ומקיף. אבל כאן בפה נכפלו הבחינות, והיו ב' שהם ד'. כי הנה הם היו בחינת אורות וכלים, והאורות נכפלו לב' בסוד פנימי ומקיף, והכלים ג"כ פנימי וחיצון, ואלו ד' בחינות הם בחינות גילוי אותם ד' אלפין, כנ"ל, עכ"ל.

ובפה נעשה חידוש, כי חזרו האורות חזרה לתוך פה דא"ק, ואח"כ חזרו ונתפשטו פעם שנית, באופן של מטי ולא מטי, כפי שנתבאר בהרחבה בשער העקודים, ובשער מטי ולא מטי.

ונתפשט הארת פ"ה לפה דע"ק שדעת גנוז בו. ואח"כ לפה דא"א, עיין עץ חיים, שיי"ג, פי"ב, מ"ב. וכן לאו"א וזו"ן, והדברים ארוכים. ונעשה פה עליון ופה תחתון במקום היסוד. עיין שער ל"ב, פ"ז, מ"ת. כי פה לשון פתח, פה - תוך. ומצד כך בהרחבה, כל פתח קרוי פה.

■ המשך בע"ה בשבוע הבא נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעלון

ז"ל העץ חיים (שער א, ענף ד) מבחינת היושר דא"ק יצאו ונתגלו אורות רבים אשר כללותיהם הם האורות הבוקעים ויוצאים מן האזנים שבו ולחוץ, אח"כ יוצאים אורות החוטם, ואח"כ אורות "הפה", הנקראים "עקודים", עכ"ל. ושם (ש"ה, פ"ג) כתב וז"ל, הטעמים התחתונים שמתחת האותיות, והם בחינת האורות היוצאים דרך הפה, עכ"ל.

ואורות ההבל היוצאים מן הפה, נחלקים לשנים, כמ"ש וז"ל, הבל הפה הוא אחד, כי הוא נגד הנוק' דז"א, ואע"פ שיש לאה ורחל, עכ"ז עיקר לאה מבחינת מלכות דתבונה המתלבשת תוך ז"א, כנודע. ולכן אינו נחשב רק לאחד, אך עכ"ז כיון שהם ב' בחינות, גם הבל הפה נחלק לשנים, עם שההבל מקור אחד, שלא כדמיון האזנים והחוטם. והוא כי בהיות הבל זה בגרון הוא סוד קול, וכשיוצא מחוץ לפה הוא סוד דבור בחיתוך אותיות. הקול כנגד לאה, והדבור כנגד שורש רחל, שהם גרון ופה, עיי"ש.

והבן שכשם שבפה נעשה נקב אחד שמחבר בתוכו קול ודיבור, לאה ורחל, כנ"ל. כן מחבר את אורות האזן והחוטם יחדיו עמו. וכמ"ש (דרוש להר"ר גדליה) וז"ל, כאשר האורות נתפשטו מאזן וחוטם עד נגד הפה, ששם התחברות כל ההבלים, ואז במקום שמתחברים יש לכולם בחינת נפש, עכ"ל. והם מתחברים שם בסוד נר"ן, כמ"ש, ש"ד, פ"ב.

והנה בפה, עקודים, נתחדש שורש הכלי. וכמ"ש (ש"ו, פ"א, מ"ת) וז"ל, והנה בהתחברות האורות פנימים עם האורות מקיפים מחוברים "תוך הפה", לכך "בצאתם" יחד לחוץ לפה, קשורים יחד, הם מכים זה בזה ומבטשים זה בזה, ומהכאה שלהם אתיליד בחינת כלים, לכך נקרא המקום הזה פה, כי פה גימט' ס"ג וכ"ב אתון. והנה בחינת אותיות הם הכלים, עיי"ש.

ויש עוד בחינת כלים שעיקרו נעשה במקום אור הפה, והוא ע"י הסתכלות אורות העינים באח"פ, ובעיקר במקום התחברם יחד בפה, כנ"ל. וכמ"ש (שער ד, פרק ג) וז"ל, אחר שביארנו בפרק העבר איך נאצל מציאות נר"ן מאח"פ, הנה עתה נבאר מציאות הכלים שלהם שהם בחינת גוף אליהם, וכו'. הנשמה לנשמה שהוא הסתכלות העין וכו', מסוד ראייה זו נעשה לי' כלים שהוא הגוף, י'

כדי לקבל את המילון מההתחלה, אנא בקש לכתובת info@bilvavi.net

בלבביפדיה מחשבה

יום ד' 20:30

רח' קדמון 4

חולון

לפרטים 050.418.0306



בלבביפדיה עבודת ה'

יום ג' 20:30 בדיוק

רח' הרב בלוי 33

ירושלים

לפרטים 052.765.1571

ישראל 073.295.1245 ■ USA 718.521.5231

להצטרפות לרשימת העלון | לכל ענייני העלון info@bilvavi.net

רכישת ספרי הרב: ספרי אברמוביץ משלוח ברחבי העולם 03.578.2270

ספרי מאה שערים רח' מאה שערים 15, ירושלים 02.502.2567

הפצת ספרי קודש רח' דוד 2, ירושלים 02.623.0294

ספרי אברמוביץ רח' קוטלר, 5 בני ברק 03.579.3829